

Kwartalnik Samorządowego Przedszkola nr 10

im. Jana Pawła II w Krakowie

GRUDZIEŃ 2012

Karolek

Joanna Wrona

Rozwój mowy dziecka w trzecim roku życia.

Okres zdania – sygnału dwuklasowego, przypada na 2 – 3 rok życia. W okresie tym wyłaniają się poszczególne kategorie gramatyczne (czyli poprawne zakończenia wyrazów dzięki odmianie np. rzeczownika przez przypadki czy czasownika przez osoby), gwałtownie wzbogaca się słownik, ustala się system fonologiczny¹ (cechy głosek, np. dziecko wie jak brzmi a, e, m i potrafi lub próbuje poprawnie je wypowiedzieć).

Wg E. M. Minczakiewicz dziecko dwu i półletnie w zasadzie wymawia samogłoski (a, e, i, o, u, y), z wyjątkiem nosowych (ą, ę) oraz samogłoski: p, b, m oraz ich zmiękczenia :pi, bi, mi, w, f oraz wi, fi, ś, ź, ć, dź, k, g, h oraz ki, gi, hi, t, d, n, ń, l. Pod koniec tego okresu mogą pojawić się głoski: s, z, c, dz².

Przełom drugiego i trzeciego roku życia to okres stałego, szybkiego pojawiania się w mowie dziecka poszczególnych kategorii językowych. Jako pierwsza pojawia się deklinacja rzeczownika

¹ L. Kaczmarek, 1966, *Nasze dziecko uczy się mowy*, Lublin: Wydawnictwo Lubelskie, s. 67.

² E. M. Minczakiewicz 1997, *Mowa – rozwój – zaburzenia – terapia*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe WSP, s. 69-71.

(najpierw mianownik, potem biernik i dopełniacz). W dalszej kolejności dziecko uruchamia: narzędnik, miejscownik i celownik. (...) Z czasem pojawia się wołacz³.

Trzeci rok przynosi szybki rozwój składniowy. Już w drugim roku pojawiają się pierwsze zdania, jednak w większości przypadków są one dwuczłonowe⁴, np. *mama am*. Potem pojawiają się zdania bardziej rozwinięte (trzywyrazowe, ze spójnikiem itd.). Stopniowo maleje liczba błędów fleksyjnych. Posługiwanie się językiem (...) zapewnia dziecku sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Potrafi ono zakomunikować swoje potrzeby, odpowiedzieć na stawiane mu pytania, zapytać o interesujący je fragment rzeczywistości. Prawidłowy rozwój językowy daje dziecku poczucie bezpieczeństwa – dzięki językowi można bowiem porządkować otaczający świat, nauczyć zasad obowiązujących w społeczeństwie⁵.

Dziecko trzyletnie swobodniej posługuje się mową, potrafi budować zdania, a jego mowa jest już coraz bardziej zrozumiała dla otoczenia,. W tym okresie może dochodzić jeszcze do swoistego szyku zdaniowego (np. najpierw czasownik potem osoba w zdaniu), umieszczaniu negacji na początku wyrazu czy zamiany osób, liczny, czasu. Charakterystyczne jest też niedokończenie zdań, gdyż wypowiadając go, dziecko często zapomina co chciało nam powiedzieć.

Od trzeciego roku życia mogą zacząć pojawiać się tzw. „neologizmy”. Są to wyrazy, które dzieci same tworzą, aby nazwać nieznaną wcześniej przedmiot czy sytuację lub na bazie wyrazów już istniejących, np. *ciastniki* to ciastka do kawy. Neologizmy wynikają z dziecięcej logiki. Dzieci inaczej interpretują znaczenie wyrazu. Na zakończenie warto dodać, że w tym okresie dziecko opanowuje ok. 1000 słów.

³ J. Cieszyńska, M. Korendo, 2008, *Wczesna interwencja terapeutyczna*, Kraków: Wydawnictwo Edukacyjne, s. 177-178.

⁴ Ibidem, s.179.

⁵ Ibidem.

Bibliografia:

- J. Cieszyńska, M. Korendo, 2008, *Wczesna interwencja terapeutyczna*, Kraków: Wydawnictwo Edukacyjne,
- L. Kaczmarek, 1966, *Nasze dziecko uczy się mowy*, Lublin: Wydawnictwo Lubelskie,
- E. M. Minczakiewicz 1997, *Mowa – rozwój – zaburzenia – terapia*, Kraków: Wydawnictwo Naukowe WSP,
- Własne notatki ze studiów podyplomowych z logopedii.